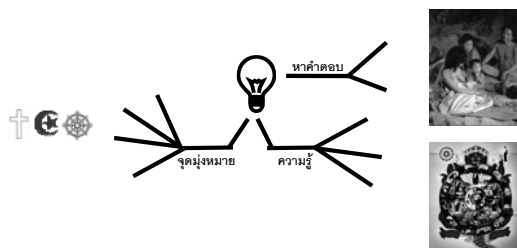

สรุปก่อนสอบกลางภาค

กระบวนวิชา 050111 : มนุษย์กับการแสวงหาความรู้

จุดประสงค์ของกระบวนวิชา

1. เข้าใจพัฒนาการของความคิดและวิธีคิดเชิงปรัชญาที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและตามบริบทที่ต่างกันด้วยเงื่อนไขทางสังคมและวัฒนธรรม
2. ตระหนักในความสำคัญของประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาของมนุษยชาติที่มีส่วนกำหนดคุณลักษณะของมนุษย์ในโลกปัจจุบันทางสังคมและวัฒนธรรม
3. พัฒนาทักษะการวิเคราะห์และวิจารณ์ญาณและวิธีการแสวงหาความรู้ของตนตามแนวทางการศึกษาปรัชญาและมนุษยศาสตร์

มนุษย์กับการแสวงหาความรู้

- มนุษย์
- ความรู้
- วิธีการได้มาซึ่งความรู้ การบูรณาการองค์ความรู้ และการสืบทอดความรู้
- ความสำคัญและประโยชน์ของความรู้ต่อมนุษย์

ความรู้ (Knowledge)

- องค์ประกอบข้อเท็จจริง หลักการ ฯลฯ ที่มนุษย์สะสมไว้
- องค์ประกอบหนึ่งในสามส่วนของกระบวนการรับรู้

ผู้รู้ - ความรู้ - สิ่งที่ถูกรู้

สาระที่นักศึกษาเรียน - อ่าน

- ▶ คำบรรยายในชั้นเรียน
- ▶ บทอ่าน - เอกสารแจกเพิ่มเติมแต่ละหัวข้อ
- ▶ หนังสือ "โลกของโซฟี"

เนื้อหาสาระจากการบรรยายในชั้นเรียน

- บทนำ : การได้มาซึ่งความรู้
- พัฒนาการของความคิดและวิธีคิดอันนำไปสู่ความรู้
- การตั้งจุดมุ่งหมายของปัจเจกบุคคลและสังคม

ความสำคัญของความรู้ทางมนุษยศาสตร์

ศ. เกียรติคุณ ดร. ม.ล. ตั๊ย ชุ่มสาย
ผู้ก่อตั้งคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มนุษยศาสตร์

“การศึกษาในหมวดวิชามนุษยศาสตร์ คือ การศึกษาคุณค่าของความเป็นมนุษย์และของสิ่งที่มีมนุษย์ได้สร้างขึ้นมาไว้ เพื่อพัฒนาการของมนุษยชาติ มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ประเสริฐกว่าสิ่งมีชีวิตอื่นใด แต่ในความจริงประเสริฐกว่านี้ มนุษย์ก็มีความอ่อนแอและทรมานซึ่งไม่พบอยู่ในสัตว์ สิ่งที่จะมีจิตใจจากเกณฑ์ที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นไว้เอง ถ้าได้มีการยึดถือกันหลักดังกล่าวไว้บ้าง อาจารย์และนักศึกษาที่ประสานอยู่ในธารแห่งมนุษยศาสตร์ก็จะมิจิตใจที่เต็มไปด้วยความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์คนหนึ่งคนหนึ่ง และพร้อมที่จะทำหน้าที่ของพระพุทธรูปเจ้า คือ การให้ภัยและให้ข้อดีอย่างเต็มที่ตามความหมายที่แท้”

ศาสตราจารย์ ดร.หม่อมหลวงดิศชัย ชูมสาย

1.1 การรับรู้และการสร้างสรรค์ความรู้ของมนุษย์

ผัสสะ

อายตนะ

ใจ

ความคมชัด - สติกำลังการรับรู้

การรับรู้ - การแปลความหมาย

การรับรู้ - พัฒนาศิลปวัฒนธรรม

สื่อสารเรื่องราวอารมณ์ความรู้สึกรูปแบบต่าง ๆ

การสร้างสรรค์ + ความรู้
สร้างสิ่งดีงามให้สังคมมนุษย์และสรรพสิ่ง
เคารพสรรพชีวิตทั้งมวล

อ่านออก - เขียนได้
บัณฑิตที่คิดดี ทำดี

ความสำคัญของความรู้ต่อมนุษย์จากอดีตสู่ปัจจุบัน
ความรู้ ช่วยให้มีมนุษย์รอดและสร้างอารยธรรม
สภาพเศรษฐกิจและสังคมในแต่ละยุคต้องการความรู้ที่ต่างกัน

พัฒนาการของสังคม

- ยุคเร่ร่อนเก็บของป่าล่าสัตว์
- การปฏิบัติเกษตรกรรม ⇒ สังคมเกษตร
- การปฏิบัติอุตสาหกรรม ⇒ สังคมอุตสาหกรรม
- การปฏิบัติเทคโนโลยีสารสนเทศ

ความรู้ ความคิด และวิธีการแสวงหาความรู้
สะท้อนความต่างของบริบททางวัฒนธรรม
และกลายเป็นลักษณะ นิสัย วิธีคิด ตลอดจนพฤติกรรม
ที่ต่างกันโดยพื้นฐานของคนตะวันตก (ปัจเจก) / ตะวันออก (ชุมชน)

หมี ลิง ไผ่ไฟ กล้วย

ทฤษฎีและการปฏิบัติ

- การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
- คุณค่าและความสำคัญของความรู้ต่อตนเอง สังคมส่วนรวม
ในระดับต่าง ๆ
- การเรียนรู้ตลอดชีวิต
- ความพร้อมของกายและสมอง
- ทักษะคิดเชิงบวกต่อการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยความเข้าใจ
- แนะนำกลวิธีการบันทึกความรู้ mind map พร้อมทำแบบฝึกหัด

2. พัฒนาการของความคิดและวิธีคิดอันนำไปสู่ความรู้

2.1 ความรู้เรื่องชีวิต

2.2 ความรู้เรื่องโลกและจักรวาล

2.3 ความเข้าใจเรื่องเวลาและพื้นที่

2.1 ความรู้เรื่องชีวิต

ความสนใจของมนุษย์เกี่ยวกับชีวิต

ชีวิตคืออะไร

การเกิด การมีชีวิต : เป้าหมาย

ความตาย → ไปไหน
 ↘ กลับมาเกิดอีกหรือไม่

ความเป็นอมตะ ?

การหาคำตอบ

- วิธีคิดแบบดั้งเดิม
- ลัทธิความเชื่อและศาสนา
- วิทยาศาสตร์

ชีวิตจากวิถีคิดของศาสนา

- กลุ่มเชมิติก (ยิว, คริสต์, อิสลาม)
เป็นเส้นตรง
- กลุ่มอารยัน (พราหมณ์ - ฮินดู, พุทธ, ขน)
เป็นวงกลม สังสารวัฏ การเวียนว่ายตายเกิด

ร่างกาย - รูป นาม จิต

มนุษย์เกิดจากการรวมตัวของชั้น 5

ร่างกาย - ความรู้สึก - ความจำ - ความคิด - การรู้
(รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ)

ชีวิตเป็นไปตามไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา
ปัจจัยสมุทบาท การอาศัยกันและกันเกิดขึ้น จึงเกิดทุกข์
ผัสสะ : เวทนา : สัญญา

มุมมองอื่น ๆ เกี่ยวกับชีวิต

ชีวิตเปรียบเหมือนละคร, เรือ, ต้นไม้, ความฝัน,
นิยาย, จอกแทน ฯลฯ

ชีวิตนักศึกษาเหมือนอะไร
จะไปทางไหน ?

2.2 ความรู้เรื่องโลกและจักรวาล

มนุษย์ต้องการอธิบาย

พื้นที่ที่ตนอยู่

ความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ

พลังของความดีและความชั่ว

ความสัมพันธ์ของโลก / จักรวาลต่อชีวิต จิตวิญญาณ

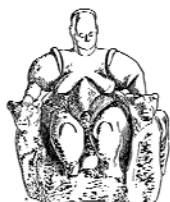
วิถีคิดของมนุษย์เรื่องโลกและจักรวาล

1. ตำนาน / เทพปกรณัม / ศาสนา
2. พื้นฐานของประสบการณ์และเหตุผล

1. ตำนาน / เทพปกรณัม / ศาสนา

ก. ตำนานการสร้างโลกของอินเดียแดงเผ่ามิวอค :
สะท้อนนิเวศวิถี

ข. ลัทธิเทวนารีในยุโรปยุคดึกดำบรรพ์
ความสมบูรณ์แห่งเรือนร่างคือความศักดิ์สิทธิ์
เป็นความสามารถที่จะให้กำเนิดชีวิต
โลกให้อาหาร - ภายของผู้หญิงให้ชีวิต

2. ประสบการณ์และเหตุผล

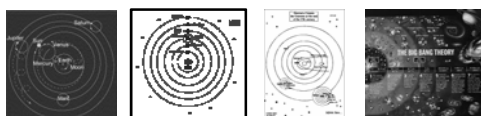
แนวคิดจักรวาลวิทยาที่อิงกับความรู้ทางดาราศาสตร์

จักรวาลวิทยาแบบปโตเลมี

จักรวาลวิทยาแบบโคเปอร์นิคัส

จักรวาลวิทยาแบบนิวตัน

ทฤษฎีบิกแบง (Big Bang)

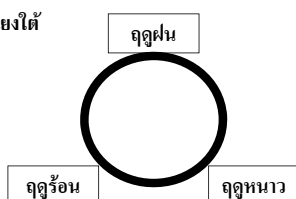

2.3 ความเข้าใจเรื่องเวลาและพื้นที่

สังคมไทยกับการสร้างความเข้าใจเรื่องพื้นที่

การรับรู้เรื่องเวลาของสังคมเกษตรกรรม

ไทย - เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เวลาเป็นวงกลมหมุนเวียนตามฤดูกาล

- ☐ ความหมายของเวลา ขึ้นอยู่กับสถานที่ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่สร้างวัฒนธรรม
- ☐ โลกตะวันตก / โลกตะวันออก
- ☐ การหมุนเวียนของฤดูกาล / การนับเวลา
- ☐ ความอุดมสมบูรณ์ของพืชพันธุ์ธัญญาหาร
- ☐ เวลากับการใช้ชีวิตของคนในโลกตะวันตก - ตะวันออก (ภาษาสะท้อนความคิด - การดำเนินชีวิตในเรื่องนี้)

ความเป็นชุมชน vs ความเป็นปัจเจก

ความเป็นปัจเจกในสังคมตะวันตก

ความเป็นชุมชนในโลกตะวันออก

พื้นที่กับภาวะการรับรู้

ภาษา

การปฏิสัมพันธ์

การแสดงออก

} การปฏิบัติตนในสังคม

การมีชีวิต : เคลื่อนตัวเข้าไปในเวลาและพื้นที่

- ☐ เหตุการณ์สำคัญในชีวิตกับพิธีกรรมเปลี่ยนผ่าน
- ☐ การเตรียมกาย - ใจ
- ☐ โลกของศิลปะ / ความจริง
- ☐ โลกของการสื่อสารไร้พรมแดน → พื้นที่ส่วนตัวและสาธารณะ

3. การตั้งจุดมุ่งหมายของปัจเจกชนและสังคม

- 3.1 จุดมุ่งหมายในทัศนะของปรัชญา
- 3.2 จุดมุ่งหมายในทัศนะของศาสนา
- 3.3 จุดมุ่งหมายในทัศนะของวิทยาศาสตร์
- 3.4 สังคมในอุดมคติ

3.1 จุดมุ่งหมายในทัศนะของปรัชญา

ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของแต่ละบุคคล
และเสนอมุมมองในการใช้ชีวิตของปัจเจกและสังคม

จริยศาสตร์ : เสนอวิธีคิดในการประเมินคุณค่าทางจริยธรรม

- คุณคดียของชีวิต
- เกณฑ์การตัดสินทางจริยธรรม
- อภจริยศาสตร์

สรุปจุดมุ่งหมายของชีวิตในทัศนะของปรัชญา

- สุขนิยม
- ปัญญานิยม
- มนุษยนิยม
- อัตถิภาวนิยม

3.2 จุดมุ่งหมายในทัศนะของศาสนา

ความสงบสุขทางจิตใจ : การทำให้บริสุทธิ์ทำความดี

เอกเทวนิยม : คริสต์, อิสลาม

จุดมุ่งหมาย : ชีวิตนิรันดร์กับพระเจ้า

วิธีการ : คริสต์- "ความรัก" ระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า :
การสละตนเองและการให้อภัย
อิสลาม- "การปฏิบัติ" ตามหลักศาสนา

(อิสลาม หมายถึง "การยอมจำนน" ต่อพระประสงค์ของ "พระอัลเลาะห์"
หน้าที่ซึ่งศาสนิกต้องปฏิบัติมี 5 ประการ และมีหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตน)

พุทธ

เป้าหมาย : ความสุข 3 ระดับ คือ กามสุข ญาณสุข นิพพานสุข

วิธีการ : เป็นไปตามเป้าหมาย

นิพพาน : ทางสายกลาง (ศีล สมาธิ ปัญญา)

(สุทธิ เมตตา ปัญญา)

• หินยาน :

การเข้าสู่นิพพานเมื่อการปฏิบัติของตนถึงพร้อม

• มหายาน :

ปรัชญาโพธิสัตว์ ช่วยเหลือสัตว์โลก ช่วยผู้อื่นให้เข้าสู่พระนิพพานก่อน

"คนเราเกิดมาเพื่อทำให้ตนเองสิ้นทุกข์
และช่วยเหลือผู้อื่นให้สิ้นทุกข์"

พุทธ การไปถึงนิพพาน ใช้ปัญญาเป็นผู้นำ

3.3 จุดมุ่งหมายของกระบวนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์

ความหมายของกระบวนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์

กระบวนทัศน์ต่างกันไปตามแต่ละยุคสมัย แต่จุดหมายใหญ่คือ

1. เข้าถึงความจริงเรื่องชีวิต โลก จักรวาล
 2. สร้างความสุขสมบูรณ์ทางวัตถุแก่มนุษย์
- ด้วยความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

วิธีการ : ขึ้นอยู่กับกระบวนทัศน์ที่มีอิทธิพล

นิวตัน : ควบคุมธรรมชาติ

องค์กรแบบไอน์สไตน์ : เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ "นิเวศวิถี"

3.4 สังคมอุดมคติ

- ความหมายของสังคมอุดมคติ
- รูปแบบต่างๆ ของสังคมอุดมคติซึ่งเกิดจากบริบทของสังคมและยุคสมัยที่ต่างกัน
- ความใฝ่ฝันของมนุษยชาติ
- แรงบันดาลใจในการสร้างสังคมที่น่าอยู่จากสังคมอุดมคติ
- สังคมอุดมคติที่นักศึกษาเลือก ?

การเตรียมตัวสอบ

- o อ่านหนังสือ
- o ทำความเข้าใจ
- o พักผ่อนให้พอเพียง
- o มาสอบตรงตามเวลาที่กำหนดในตารางสอบ
- o เอาบัตรประจำตัวนักศึกษาไปด้วย
- o เข้าห้องสอบให้ถูกต้องตาม รหัสนักศึกษา และ ตอน (section)

ห้องสอบกระบวนวิชา 050111 : มนุษย์กับการแสวงหาความรู้ ตอนที่ 001 เรียนวันจันทร์ / พฤหัสบดี	
46010490 - 530110245	HB 7304
530110246 - 530110319	HB 7305
530110320 - 530110434	HB 7306
530110435 - 530110547	HB 7307

ห้องสอบกระบวนวิชา 050111 : มนุษย์กับการแสวงหาความรู้ ตอนที่ 002 เรียนวันอังคาร / ศุกร์	
490110483 - 530110064	HB 7501
530110065 - 530110183	HB 7502
530110184 - 530110422	HB 7503
530110423 - 530110316	HB 7504

☐ อ่าน คำสั่ง และ ข้อสอบ ให้ละเอียด ☐ เขียน ชื่อ – นามสกุล รหัสนักศึกษา ตอนที่ (section) ลำดับที่ในใบเซ็นชื่อ ลงบนหัวกระดาษข้อสอบทุกหน้า (ข้อสอบมี 4 ชุด รวม 6 หน้า) ☐ อ่านข้อสอบให้เข้าใจ แล้วจึงตอบ ☐ ใช้ปากกาตอบ ☐ ส่งข้อสอบแยกชุดตามที่กรรมการคุมสอบกำหนด
